

Riigikogu maaelukomisjoni istungi protokoll nr 163

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 14. september 2026

Algus 11.10, lõpp 13.02

Juhataja: Urmas Kruuse (esimees)

Protokollija: Jaanika Lokk (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Anti Allas, Siim Pohlak, Maido Ruusmann, Andrus Seeme, Kalev Stoicescu

Komisjoni ametnikud: Marin Daniel (nõunik-sekretariaadijuhataja), Merle Kruusimägi (nõunik)

Kutsutud: Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi toiduohutuse osakonna loomatervise ja -heaolu valdkonna juht Kadri Kaugerand, sama osakonna peaspetsialist Liisa Albova ja õigusosakonna nõunik Katrin Tuula; Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja toiduvaldkonna juht Meeli Lindsaar; Eesti Loomaarstide Koja esindaja Tiina Toomet; Eestimaa Loomakaitse Liidu esindajad Pille Tees, Piret Tees ja Kristi Metsa; Eesti Loomakaitse Seltsi juhatuse liige, kommunikatsiooni- ja turundusjuht Geit Karurahu; Eesti Linnade ja Valdade Liidu nõunik Ott Kasuri; MTÜ Loomus juhatuse liige Anu Tensing ja Triin Toom (3. päevakorrapunkt); Urmas Kruuse töövari Laura Voolain (1.–4. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud veterinaarseaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (918 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
3. Vabariigi Valitsuse algatatud loomakaitseaduse ja veterinaarseaduse muutmise seaduse eelnõu (899 SE) teise lugemise ettevalmistamine
4. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Vaadati läbi 1. töönädala (14.–20.09.2026) töökava.

Komisjoni istung esmaspäev, 14.09.2026 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud veterinaarseaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (918 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

3. Vabariigi Valitsuse algatatud loomakaitseseaduse ja veterinaarseaduse muutmise seaduse eelnõu (899 SE) teise lugemise ettevalmistamine
4. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 15.09.2026 kell 14.00

1. Vabariigi Valitsuse algatatud kalapüügiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (887 SE) teise lugemise ettevalmistamine
2. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Anti Allas, Urmas Kruuse, Maido Ruusmann, Andrus Seeme, Kalev Stoicescu).

2. Vabariigi Valitsuse algatatud veterinaarseaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (918 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

Arutati eelnõu edasist menetlemist.

Otsustati:

2.1. Teha ettepanek esimene lugemine lõpetada (konsensus: Anti Allas, Urmas Kruuse, Maido Ruusmann, Andrus Seeme, Kalev Stoicescu).

3. Vabariigi Valitsuse algatatud loomakaitseseaduse ja veterinaarseaduse muutmise seaduse eelnõu (899 SE) teise lugemise ettevalmistamine

Urmas Kruuse juhatas sisse päevakorrapunkti arutelu ja märkis, et kohtumise eesmärk on saada ülevaade vahepealsetest arengutest ning kuulata ära huvirühmade ettepanekud ja arvamused eelnõu 899 SE kohta. Tegemist on teise kaasamisistungiga ning arutelu lõpus komisjon eelnõu edasise menetlemise kohta otsuseid ei tee. Ta andis sõna külalistele.

Kristi Metsa märkis, et nii Eestimaa Loomakaitse Liidul kui ka teistel loomakaitseorganisatsioonidel on olnud tööne suvi, kuid kahjuks ei saanud liit suve jooksul kutset eelnõu 899 SE täiendavale arutelule. On jäänud selgusetuks, kas ja milliseid ettepanekuid on ministeerium arvestanud pärast eelnõu viimast arutelu maaelukomisjonis.

Kristi Metsa andis ülevaate Eestimaa Loomakaitse Liidu seisukohtadest eelnõu 899 SE kohta (lisa 1). Kõneleja märkis, et murekohaks on aedikute (miinimum)suuruse nõue, mis liidu hinnangul peaks olema vähemalt 40 m². Nimetatud nõue tuleks kehtestada rakendusaktis koos seaduse jõustumisega. Lisaks teeb muret eelnõuga kavandatud tegevusloa nõue. Täna ei ole teada, mida tegevusloa nõue endaga kaasa võib tuua, s.t puudub mõjuhindang. Tegevusloa kohustust tuleb hinnata proportsionaalsuse põhimõtte järgi: kas see on sobiv, vajalik ja mõistlik meede. Ebamääraste nõuete tõttu võivad mõned hoiukodud olla sunnitud oma tegevuse lõpetama. Juhul kui regulatsioon kehtestatakse, tuleb hoiukodudele luua eraldi registreerimis- või teavitamismudel, mis arvestab nende tegelikku töökorraldust. Liit on seisukohal, et varjupaiga veterinaararsti nõue on ebamõistlikult koormav. Lisaks tuleb hinnata hoiukodudel põhinevate ühingute tegelikku panust loomade päästmisse, ravimisse ja uutesse kodudesse vahendamisse ning koguda statistikat mõju kohta loomade heaolule. Liit ei saa lubada loomakaitseseadusesse selliste muudatuste lisamist, mille tagajärjel suureneks loomade hukkamine. Täpsustada tuleb hoiukodude andmete kogumise vajadust ja ulatust ning privaatsuse (isikuandmete) kaitset. Liidu hinnangul vastutab loomakaitseorganisatsioon ise oma hoiukodude eest ja omab vajalikke andmeid. Ta andis ülevaate Vireeni andmetest varjupaikadest hukkamisele saadetud loomade arvu kohta. Kui hoiukodud lõpetavad oma tegevuse, võib suurenedagi nii loomade hukkamine kui ka abita jäävate loomade arv.

Kristi Metsa selgitas, mille poolest erinevad hoiukodude võrgustik ja rajatisega varjupaik. Liidu hinnangul ei lahenda tegevusloa kehtestamine illegaalset loomavedu ega

kutsikavabrikutega seotud kitsaskohti.

Pille Tees lisas, et hoiukoduvõrgustike puhul ei pruugi üks kindel veterinaararst jõuda kõiki ülesandeid täita. Ühe kindla veterinaararsti nõue oleks formaalne, s.t nimi paberil, ning sellega kaasneks ka kulu, sest veterinaararstile tuleks hakata maksma.

Kristi Metsa jätkas ettekandega ning märkis, et täna on probleemiks kutsikavabrikud. Hoiukodud tegelevad eelkõige tagajärgedega. Seadustega tuleks ennetada probleeme, mitte koormata liigsete nõuetega tagajärgedega tegelejaid. Liit nõustub, et rajatisega varjupaikades peab olema täidetud bioturvalisuse kava. Hoiukodudele ei saa aga panna samasuguseid kohustusi. Näiteks ei ole mõistlik nõuda garantiiniruumi ega desomatte hoiukodus, kus ajutiselt hoitakse üksnes ühte kassi. On selge, et haiget looma ei panda kokku tervetega. Säilima peab talupojamõistus. Ta lisas, et murekohaks on kasside pidamise nõuded. Muudatuse järgi võib ühes rühmas olla kuus kassi ja nende jaoks peab olema seitse liivakasti. Ta selgitas, et ühes ruumis hoitakse kasse, kes sobivad omavahel ja kellel on tekkinud turvaline sotsiaalne keskkond. Kui kassid tuleb jagada kuue kaupa kitsastesse boksidesse ja täita ruum liivakastidega, ei pruugi selline korraldus tagada loomade heaolu.

Pille Tees lisas, et varjupaigas viibimine on ajutine ja kass läheb sealt edasi koju. On jäänud ebaselgeks, miks peab varjupaigas olema kuue kassi kohta seitse liivakasti.

Kristi Metsa jätkas ettekandega ja märkis, et loomadele tuleb tagada vajalik ravi ka omaniku otsimise 14-päevase perioodi jooksul. Kui loom on raskelt haige, ei tohi olla valik tema eutaneerimise ja piinlema jätmise vahel. Loomale tuleb anda võimalus terveks saada ja leida (uus) kodu. Liit on seisukohal, et 14 päeva jooksul tuleb ravida kõiki terviseprobleeme, mis vajavad vältimatut sekkumist. Ta lisas, et eelnõu keelab koera ketis pidamise, kuid ei piira koera puuris pidamist. Täna peab ketis peetaval koeral olema vähemalt 40 m² liikumisruumi. Liidu hinnangul ei tohi seda nõuet muuta leebemaks. Aediku minimaalne suurus peab olema 40 m², sõltumata koera suurusest.

Pille Tees selgitas, et aedik ja puur on erinevad asjad. Rakendusakt ei piira koera puuris pidamist ning liit on seisukohal, et ka puuris pidamist tuleb reguleerida rakendusaktis koos seaduse jõustumisega.

Kristi Metsa lisas, et korteris võidakse koer jätta puuri näiteks 8–12 tunniks. Kuigi koer võib pidada puuri turvaliseks kohaks, ei tähenda see, et teda võib sinna jätta 12 tunniks. On jäänud ebaselgeks, millistel juhtudel võib koera erandkorras ketis pidada. Samuti pole täpsustatud, kuidas kontrollida, kui kaua koera ketis peeti või kui agressiivne ta on. Praegu puudub ajutise ketis pidamise kontrollimise süsteem.

Pille Tees märkis, et ohtliku koera puhul on korralik aedik ohutum kui ketis pidamine. Ohtlik koer võib end ketist lahti tõmmata, kuid aedikust ta nii lihtsalt välja ei pääse. Liit on seisukohal, et ka ohtlikku koera tuleks pidada aedikus, mitte ketis.

Kristi Metsa lisas, et ketis peetav ohtlik koer jääbki ohtlikuks. Ohtliku koeraga tuleb tegeleda ja teda sotsialiseerida. Kett ei ole sobiv vahend ohtliku koera pidamiseks.

Meeli Lindsaar andis ülevaate Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja (EPKK) seisukohtadest eelnõu 899 SE kohta (lisa 2). Ta märkis, et koda toetab loomade heaolu parandavaid tegevusi ning tahtlikke rikkumisi tuleb karistada. Koda nõustub, et karistused tuleb korrapäraselt üle vaadata ning praegu kehtivad määrad on ajale jalgu jäänud. Koda ei nõustu aga karistuste niivõrd järsu tõusuga. Kavandatav trahvimäär ei ole proportsionaalne. Eestis on palju väikeseid ja keskmise suurusega põllumajandusettevõtteid ning mõned põllumajandussektorid (nt lamba- ja lihavesikasvatus) sõltuvad toetustest. Ettevõtte kasumlikkus sõltub turust ja toetustest. Koda ei nõustu kavaga tõsta trahvimäärasid 100 korda. Ühesugune 320 tuhande euro suurune trahvimäär ei arvesta ettevõtete erinevat suurust ega majanduslikku võimekust. Tegemist on küll maksimaalse karistusemääraga, kuid 320 tuhande euro suurune trahv võib väiksema või keskmise loomakasvatuse ettevõtte jaoks tähendada sisuliselt tegevuse lõpetamist. Kui Eesti keskmise põllumajandusettevõtte arvestuslik

netokasum on 30 – 40 tuhat eurot aastas, võib maksimaalse trahvi määramine tähendada ettevõtte tegevuse lõpetamist. Ta võrdles kehtivate, kavandatavate ja EPKK pakutud karistumäärade mõju põllumajandustootja ja loomakaitseorganisatsiooni näitel. Kõneleja juhtis tähelepanu sellele, et karistatud tootja jääb ilma ka toetusest, mis on juba iseenesest karistus. Tekib küsimus, kas senised karistused ei toimi. Seletuskirjas on märgitud, et karistus on olnud vähe, mistõttu ei saa väita, et need ei toimi. Täna puudub analüüs määratud trahvide mõju kohta. Seletuskirjast ei selgu, kas menetlused on toimunud ühe või mitme ettevõtja suhtes. Koda on seisukohal, et kui soovitakse ühtlustada loomakaitse seaduse ja veterinaarseaduse karistumäärad, tuleks määrasid tõsta 10 korda, mitte 100 korda. Karistumäärasid tuleks tõsta mõõdukalt ja põhjendatult. Üks võimalus on diferentseerida karistumäärasid näiteks ettevõtte suuruse või rikkumise raskuse järgi. Koda nõustub, et loomade heaolu parandamine on õige eesmärk, kuid 100-kordne trahvitõus ei ole piisavalt põhjendatud, vajalik ega proportsionaalne.

Kõneleja märkis, et Põllumajandus- ja Toiduamet (PTA) on üle koormatud kontrollide teostamisega. Ameti olukord on kriitiline nii raha kui ka tööjõu poolest. PTA teeb kõik võimaliku, et täita talle pandud ülesandeid ning uute nõuete lisandumisel muutub olukord veelgi keerulisemaks. Kui kehtestada 40 m² aediku nõue, tekib küsimus, kas PTA peab hakkama kontrollima kõigi koerapidajate aedikute suurust. Ta juhtis tähelepanu, et mõnel inimesel pole nii suurt korteritki. PTA ressursid on piiratud ning iga uus nõue suurendab oluliselt nii ameti töökoormust kui ka riigieelarve kulusid. Koda toetab ühe kindla veterinaararsti nõude kehtestamist. Ta märkis, et sama nõue kehtib ka põllumajandusfarmidele, seda olenemata ettevõtte suurusest. See ei tähenda, et farm ei tohi kasutada ka teiste loomaarstide teenuseid. Kindla veterinaararsti nõude eesmärk on mh tagada, et saadaval oleks vastutava veterinaararsti kontaktandmed. Leping iseenesest ei tekita rahalist kohustust. Kulu tekib siis, kui vajatakse veterinaarabi.

Kadri Kaugerand märkis, et ministeerium tegi eelnõule kaks ettepanekut. Esimene ettepanek puudutab katseloomade statistika kogumist ja esitamist. Edaspidi kogub neid andmeid ministeeriumi asemel PTA. Teine ettepanek viib eelnõusse muudatused, mis esitas EK tehnilise normi kooskõlastamisel. Muudatusega viiakse eelnõu kooskõlla uue Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2026/1818, mis käsitleb koerte ja kasside heaolu ja nende jälgitavust (edaspidi uus määrus või määrus (EL) 2026/1818).

Kõneleja andis ülevaate huvirühmade ettepanekutest ja arvamustest eelnõu 899 SE kohta ning tutvustas Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi (REM) seisukohti esitatud märkuste kohta (lisa 3). Ta märkis, et koerte ketis pidamise keelustamise kohta esitasid ettepanekud Eestimaa Loomakaitse Liit, Eesti Loomaarstide Koda ja Riigikogu liige Tiit Maran. Kõik ettepaneku esitajad nõustuvad, et koerte ketis pidamine tuleks keelata. Ta juhtis tähelepanu sellele, et aedikute ja puuride mõõtmeid reguleeritakse määrusega, mida ei saa kehtestada enne eelnõu vastuvõtmist. Ministri määruste kavandid on esitatud koos eelnõuga, kuid nende arutelud seisavad veel ees. Ta lisas, et Eestimaa Loomakaitse Liidu viidatud loakohustuse mõjuhindang sisaldub eelnõu seletuskirjas.

Varjupaikade loakohustuse kehtestamise kohta esitasid arvamuse Eestimaa Loomakaitse Liit, Eesti Linnade ja Valdade Liit, Riigikogu liige Tiit Maran ning Eesti Maaülikooli õppejõud Arvo Viltrop. Eestimaa Loomakaitse Liit nõustus ettepanekuga osaliselt. REM jääb loakohustuse kehtestamise juurde ning teeb komisjonile ettepaneku jätkata eelnõus esitatud sõnastuse ja regulatsiooniga. Praegu kehtib varjupaikadele teavituskohustus, kuid seda ei täideta. Seetõttu puudub ülevaade varjupaikadest. Lisaks on oht, et Eesti võib kaotada marutaudi vaba riigi staatuse. Kõneleja selgitas, et marutudioht ei tulene niivõrd metsloomadest kui ebaseaduslikult sissetoodud lemmikloomadest. Läti ja Leedu ei luba enam Venemaalt ja Valgevenest pärit lemmikloomi sisse tuua. Eesti Linnade ja Valdade Liit nõustus varjupaikade loakohustuse kehtestamisega ning tegi ettepaneku lisada kohaliku omavalitsuse kooskõlastuse nõue. REM nõustub sellega. Kohalik omavalitsus peab teadma, mis tema

territooriumil toimub. Tiit Maran ja Arvo Viltrop tõstatasid termini „ettevõtja“ kasutamise küsimuse. Mõiste tuleneb majandustegevuse seadustiku üldosa seadusest.

Bioturvalisuse kava kohta esitasid arvamuse Eestimaa Loomakaitse Liit ja Eesti Loomaarstide Koda. Kõik loomade päästmisega tegelevad varjupaigad ja mittetulundusühingud kujutavad endast kõrgendatud riski, sest püütud looma tervislikust seisundist puudub ülevaade. Seetõttu on bioturvalisuse kava ja selle täitmine olulised.

Karistusmäärade tõstmise kohta esitasid arvamuse EPKK ja Tiit Maran. REM-i esindaja rõhutas, et eelnõus on sätestatud maksimaalne karistusmäär. Ta nõustus, et täna puudub hea ülevaade karistuste määramise statistikast. Ta märkis, et esmase rikkumise korral ei määrata maksimaalset karistust, vaid tehakse ettekirjutus. Kui ettekirjutust ei täideta, määratakse karistus, mis peab olema heidutav. Ministeeriumi ettepanek on jätkata esitatud karistusmääradega.

Veterinaararsti nõude kohta märkis ta, et Eesti Loomaarstide Koda toetab ettepanekut ning Eesti Loomakaitse Liit ei nõustu osaliselt. Ühe kindla veterinaararsti nõue ei tähenda, et varjupaik ei võiks pöörduda mõne teise veterinaararsti poole. Regulatsiooni eesmärk on, et ühel kindlal veterinaararstil oleks ülevaade hoiukodudest või varjupaikadest, sest need tegelevad eelkõige teadmata päritoluga loomadega.

MTÜ Loomus ja Arvo Viltrop nõustusid zoofiilia keelustamisega. MTÜ Loomus soovis lisada fotode ja videote omandamise ning hoidmise keelu. Ministeerium lähtus Justiits- ja Digiministeeriumi seisukohast, et üksnes fotode või videote omandamine ja hoidmine, mis on seotud loomaga sugulise iseloomuga teo toimepanemisega, ei pea olema karistatav tegevus. Ministeerium ei pea vajalikuks reguleerida seda, mida inimesed vaatavad, mõtleavad või tunnevad.

Eelnõule esitasid Eesti Loomaarstide Koda ja Eestimaa Loomakaitse Liit lisaettepanekud kasside pidamise tingimuste osas. Kasside pidamise tingimusi reguleeritakse samuti määruse tasandil. Ta märkis, et kui eelnõu võetakse vastu, saab hakata tegelema määrustega, mille aruteludesse kaasatakse ka huvigruppe. Eesti Loomakaitse Selts on esitanud ettepaneku luua positiivne nimekiri ehk loetelu loomadest, keda võib või ei või lemmikloomana pidada. Töö- ja teenistuskoorte töö- ja puhkeaja reguleerimisega ollakse nõus, kuid see vajab täiendavat analüüsi. Ka seda küsimust saab mingil määral reguleerida ministri määrusega.

Ott Kasuri andis ülevaate Eesti Linnade ja Valdade Liidu esitatud ettepanekutest. Ta märkis, et liit esitas seaduseelnõu algatajale kaks ettepanekut. Esiteks tegi liit ettepaneku täiendada eelnõu § 1 punkti 4 (LoKS-i § 5⁵ lõiked 3 ja 4) nõudega, et tegevusloa taotlusele tuleb lisada asukohajärgse kohaliku omavalitsuse kooskõlastus. Ministeerium arvestas selle ettepanekuga. Teine ettepanek puudutas mõistet „ruum“, mida seaduse tasandil ei ole määratletud. Ehitusseadustikus on määratletud mõisted „hoone“ ja „rajatis“. Kui alusmõisted jäävad ebaselgeks, võivad tekkida vaidlused. Näiteks tekib küsimus, kas koorte aedik on rajatis.

Tiina Toomet märkis, et peagi muutub kohustuslikuks lemmikloomade kiipimine. Kiibiandmeid ei saa kontrollida igatüks, vaid ainult selleks õigustatud isikud, nt loomaarstid, politsei, kohaliku omavalitsuse töötajad ja varjupaigad. See on üks põhjus, miks varjupaikadel peab olema tegevusluba ehk need peavad olema teada.

Kadri Kaugerand vastas, et eelnõu 919 SE on esimesel lugemisel sel kolmapäeval. Nimetatud eelnõuga luuakse üleriigiline lemmikloomaregister. Eelnõu järgi saavad kiibiandmeid kontrollida loomaarstid, kohaliku omavalitsuse töötajad, politsei ja tegevusloaga varjupaigad.

Geit Karurahu tundis huvi Eestimaa Loomakaitse Liidu esitatud Vireeni andmete vastu. Ta märkis, et Vireenis põletatakse kõiki loomi koos ehk lemmikloomi ei käsitleta eraldi. Koos lemmikloomadega põletatakse ka nt põllumajandus- ja metsloomi.

Pille Tees vastas, et info pärineb Vireenist ja iga varjupaiga kohta on olemas eraldi andmed.

Kadri Kaugerand lisas, et Varjupaikade MTÜ tegeleb mõnel juhul ka hukkunud metsloomadega ja saadab need samuti Vireeni.

Geit Karurahu märkis, et Eesti Loomakaitse Selts ei nõustu väitega, et MTÜ-dega ei ole probleeme. Nende kohta on seltsile esitatud kaebusi, mis suunatakse edasi PTA-le. Selts toetab tegevusloa kehtestamist, sest MTÜ-sid on tekkinud väga palju ning puudub ülevaade inimestest, kes tegelevad loomadega (millised on nende teadmised ning oskused). Ta nentis, et on MTÜ-sid, kes toovad loomi Venemaalt ja Valgevenest ning nimetavad seda loomade päästmiseks. Teistes Euroopa riikides kehtivad kasside abistamisega tegelevatele MTÜ-dele eelnõus kavandatud sarnased kassipidamisnõuded. Selts korraldab igal aastal rahvusvahelist loomade heaolu konverentsi, kus osalevad eri Euroopa riikide veterinaararstid, loomakaitsjad ja ametnikud. Ta juhtis tähelepanu, et hoiukodude puhul ei saa alati rääkida looma ajutisest pidamisest, sest osa loomi elab hoiukodudes ja varjupaikades aastaid. Seetõttu tuleb loomade heaolu tagada ka varjupaikades ja hoiukodudes.

Triin Toom tutvustas MTÜ Loomuse ettepanekut zoofiilia keelustamise kohta. MTÜ Loomus tegi ettepaneku keelata ka looma suhtes toime pandud sugulise iseloomuga tegu kujutava foto või videosalvestise omandamine ja hoidmine. Ministeeriumi eelnõu esialgses tööversioonis oli selline keeld olemas, sarnaselt laste seksuaalset väärkohtlemist kujutava materjali regulatsiooniga. Justiits- ja Digiministeerium tõstatas küsimuse, kas sellega piiratakse inimeste mõttevabadust ning küsis arvamust Riigikohtult. Riigikohus leidis, et omandamise ja hoidmise keelustamine on vajalik ka tellimise tõkestamiseks. Karistusõiguse mõttes võib sellise materjali tellimine olla teole kihutamine. Seetõttu ei ole mõistlik keelata ainult materjali valmistamist, vaid ka selle tellimist, omandamist ja hoidmist.

Kristi Metsa täpsustas, et Eestit kasutatakse Venemaalt Põhja-Rootsi viidavate loomade transiidiriigina. Need andmed on liidul olemas. Ta küsis, kuidas aitaks tegevusluba takistada ebaseaduslikku sissevedu. Ta märkis, et EPKK esindaja viitas põllumajandussektori ja ettevõtete kasumi erinevustele, mistõttu tuleks kaaluda karistusmäärade diferentseerimist. Kõneleja hinnangul ei saa looma heaolu rikkumise korral lähtuda ettevõtte kasumlikkusest. Küsimus on looma heaolus, mitte ettevõtte kasumlikkuses. Liit nõustub, et PTA peaks korraldama rohkem menetlusi. Ta küsis, kuidas saab üldse juhtuda nii, et loomad võetakse ära, kuid sellele ei järgne menetlust või karistust. Tema hinnangul on ameti töökorralduses suuri probleeme. Samuti pidas ta väärtuseks põllumajandusettevõtete ja loomakaitseorganisatsioonide võrdlemist, sest nende tegevuse eesmärgid on täiesti erinevad. Loomade kohtlemine ei tohiks sõltuda ettevõtte suuruselt. Loomade heaolu peab olema tagatud nii suur- kui ka väikeettevõttes.

Urmas Kruuse märkis, et maksimaalse karistuse määramine võib väikeettevõtjale tähendada tegevuse lõpetamist, eraisiku jaoks aga loomapidamisõiguse äravõtmist. Ta küsis, kas eesmärk on ühtlustada trahvimäärad veterinaarseaduses ja loomakaitseaduses.

Kadri Kaugerand vastas, et veterinaarseaduse koostamisel vaadati trahvimäärad üle. Loomakaitseaduse trahvimäärad on aga püsinud muutmata alates seaduse vastuvõtmisest 1992. aastal (eurole üleminekuga seotud teisendus). Kui loomakaitseaduses trahvimäärasid tõstetakse, soovib ministeerium tõsta ka veterinaarseaduse karistusmäärasid, s.t määrad ühtlustatakse. Ka Justiits- ja Digiministeerium leiab, et eriseadustes võiksid määrad olla ühesugused.

Urmas Kruuse märkis, et talle teadaolevalt on Justiits- ja Digiministeeriumis menetluses eelnõu, mis puudutab loomadega seotud kuritegusid.

Katrin Tuula ei osanud nimetatud eelnõuga seonduvat täpselt kommenteerida, kuid talle teadaolevalt käsitleb eelnõu loomapidamiskeeldu lisakaristusena. Muu hulgas pikendatakse ajavahemikku, mille jooksul võib loomapidamiskeeldu kohaldada. Samuti laiendatakse keeldu kohaldamise aluseid. Keeldu saab rakendada mitte ainult looma heaolu rikkumise korral, vaid ka siis, kui on rikutud kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest või lemmikloomade pidamise eeskirjadest tulenevaid nõudeid.

Urmas Kruuse avaldas arvamust, et eelnõu 899 SE menetlus ei tohiks takerduda määrusega reguleeritavate küsimuste tõttu. Ta pidas oluliseks leida proportsionaalne, mõistlik ja tasakaalustatud lahendus. Eramajade puhul võib koera aedik olla suuremgi kui 40 m². Aediku suuruse küsimust tuleks arutada eelkõige määruse väljatöötamisel. Oluline küsimus on andmete kogumises ja hoiustamises. Olenemata sellest, kas andmeid hoiab erasektor või riik, on alati olemas oht andmelekkeks. Seetõttu tuleb läbi mõelda, kellel on õigus andmeid koguda, hoida ning vaadata ja mis põhjusel.

Kristi Metsa märkis, et loomade haiguslood ja arved saadetakse organisatsioonile, mitte hoiukodule. Hoiukodu saab organisatsioonilt vajalikud juhised looma hooldamiseks. Seega jäävad andmed organisatsiooni kätte ja PTA saab need vajaduse korral organisatsioonilt.

Kalev Stoicescu tänas kõiki ettekandjaid hea ülevaate eest. Ta märkis, et riik ei tule loomakaitsevaldkonnas toime ilma MTÜ-deta. EL-is kehtib subsidiaarsuse põhimõte, mille kohaselt viiakse otsustusõigus võimalikult madalale tasandile. Ta leidis, et aediku suurus sõltub mõnevõrra ka koera suurusest. Kui korter on väiksem kui 40 m², peavad nii inimene kui ka loom sellise pinnaga toime tulema. Kui inimene elab eramus või maapiirkonnas, ei tohiks 40 m² suurune aedik olla probleem. Ta küsis, kas aedik on rajatis, mille ehitamiseks on vaja ehitusluba.

Ott Kasuri vastas, et mõiste „ruum“ on seaduse tasandil sisustamata. Avalik ruum on ühine omand.

Kalev Stoicescu oli seisukohal, et riik peab olema inimeste ja loomade jaoks, mitte vastupidi. Ta nõustus, et tuleb rakendada meetmeid marutaudi ja teiste ohtlike haiguste leviku takistamiseks. Lisaks tuleb takistada ebaseaduslikku kaubandust. Kõneleja toetas zoofiilia ning seda kujutavate materjalide omandamise ja hoidmise keelustamist. Karistused peavad olema proportsionaalsed ja põhjendatud. Korduva ja jõhkra rikkumise korral võib kaaluda maksimaalse trahvi määramist.

Siim Pohlak tänas hea ülevaate andmise eest. Ta märkis, et illegaalse kaubanduse probleem on aktuaalne ning sellega tuleb tegeleda.

Urmas Kruuse märkis, et komisjon jätkab eelnõu arutelu ja menetlemist. Ta tänas külalisi konstruktiivse arutelu eest.

Ott Kasuri küsis, kas eelnõu reguleerimisalasse kuuluvad ka koerte ja kasside hotellid.

Liisa Albova vastas, et koerte ja kasside hotellid sarnanevad loomade pidamisega puuris või aedikus. Kõige olulisem ei ole niivõrd aediku suurus, vaid kuivõrd loom saab sotsialiseeruda.

Meeli Lindsaar selgitas, miks on karistuse määramisel oluline arvestada ettevõtte suurusega. Põllumajandusettevõtted on väga erineva suuruse ja struktuuriga. Ka loomakaitseorganisatsioonid ei ole ühesugused. Loomakasvatusega tegelevate põllumajandusettevõtete tegevusviisid ja -valdkonnad on väga erinevad. Põllumajandusettevõtted tagavad toidujulgeolekut ja pakuvad ka riiklikult tähtsaid teenuseid. Ettevõtete majanduslik suutlikkus on samuti väga erinev. Peamine sõnum on, et karistused peavad olema proportsionaalsed ja põllumajandusettevõtteid ei saa käsitleda ühesugustena. Arvestades, et karistusi on määratud vähe, annavad kavandatavad kõrged karistused ettevõtetele signaali, et neid ei usaldata. Eesti ei tohiks muutuda karistusriigiks.

Urmas Kruuse leidis, et loomade heaolu tagamise seisukohast on teatud juhtudel mõistlikum rahalise karistuse asemel loomapidamisõigus ära võtta. Karistuse määra tõstmist ei saa põhjendada üksnes sellega, et seda ei ole pikka aega tõstetud. Karistuse määramisel on PTA-l kaalutusõigus. Ametnik saab arvesse võtta EPKK esindaja esitatud asjaolusid.

Ühiselt arutati karistuse määrade tõstmisega seonduvat.

4. Info ja muud küsimused

Kalev Stoicescu märkis, et põhiseaduskomisjoni menetluses on Riigikogu liikmete algatatud püriasustusega väikesaarte seaduse muutmise seaduse eelnõu (685 SE), mille menetlus on seiskunud. Kuna eelnõus käsitletakse ka regionaalarengu küsimusi, võiks maaelukomisjon kujundada selle kohta oma arvamuse. Ta tegi ettepaneku arutada eelnõu maaelukomisjonis ning avaldas lootust, et komisjoni arvamus aitaks eelnõu menetlusega edasi liikuda.

Urmas Kruuse märkis, et järgmisel nädalal osaleb maaelukomisjoni istungil regionaal- ja põllumajandusminister, kellel palutakse tõstatatud küsimust kommenteerida.

(allkirjastatud digitaalselt)
Urmas Kruuse
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Jaanika Lokk
protokollija